

ZNAJTE SVOJA PRAVA

Brošura sa informacijama o vašim pravima dok radite u Sjedinjenim Državama.

Nacionalni dežurni telefon službe protiv trgovine ljudima / *National Human Trafficking Hotline*
1-888-373-7888 (unutar Sjedinjenih Država)

ZNAJTE SVOJA PRAVA

Uvjereni smo da će vaš boravak u Sjedinjenim Državama biti uspješan. Međutim, ako se nađete u nekoj lošoj situaciji, vi imate prava i možete zatražiti pomoć!

Imate sljedeća prava:

- Da budete pošteno plaćeni
- Da ne budete predmet diskriminacije
- Da ne budete predmet seksualnog uznemiravanja i seksualne eksploatacije
- Da radite u zdravom i bezbjednom radnom okruženju
- Da zatražite pomoć od sindikata, useljeničkih grupa i grupa za radna prava
- Da napustite zaposlenje gdje ste izloženi zlostavljanju

U SLUČAJU MALTRETIRANJA, POZOVITE DEŽURNI TELEFON NACIONALNE SLUŽBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA / THE NATIONAL HUMAN TRAFFICKING HOTLINE 1-888-373-7888 (UNUTAR SAD), POŠALJITE PORUKU "HELP" NA BROJ 233733 (UNUTAR SAD) ILI POŠALJITE EMAIL PORUKU NA NHTRC@POLARISPROJECT.ORG.

STRUČNO OSOBLJE UVIJEK VAM STOJI NA RASPOLAGANJU NA VIŠE OD 200 JEZIKA. NE MORATE DA DATE SVOJE IME ILI DA SE IDENTIFIKUJETE. SAZNAJTE VIŠE NA SAJTU WWW.TRAFFICKINGRESOURCECENTER.ORG.

Ako se nalazite u neposrednoj opasnosti, pozovite policiju na broj 911 (unutar SAD). Recite im o kakvoj se hitnoj situaciji radi, gdje se nalazite i broj telefona sa koga zovete. Zatražite prevodioca ako ne govorite engleski. Kada stigne policija, možete im pokazati ovu brošuru i saopštiti im kakvom ste zlostavljanju bili izloženi.

Ako ste dobili neuseljeničku vizu A-3, G-5, H, J, NATO-7, ili B-1 za kućno pomoćno osoblje, ovu brošuru treba da dobijete za vrijeme razgovora za vizu. Konzularni službenik mora potvrditi da ste primili, pročitali i razumjeli sadržaj ove brošure prije nego što dobijete vizu. Ako brošuru niste dobili, konzularni službenik treba da vam je uruči i da sa vama porazgovara o njenom sadržaju. Pored toga, konzularni službenik treba da odgovori na sva pitanja koja biste mogli imati o informacijama koje se nalaze u brošuri.

VAŠA PRAVA BEZ OBZIRA NA VIZU KOJU IMATE

Ako vjerujete da su vaša prava prekršena, prijavite to vladinoj agenciji, sindikatu, nevladinoj organizaciji ili nekoj drugoj organizaciji koja vam može pomoći. Ako ne govorite engleski, zatražite prevodioca.

1. Vaše pravo na budete pošteno plaćeni

- Imate pravo da vam se plati za sav vaš rad.
- Imate pravo da zaradite barem minimalnu federalnu satnicu za većinu poslova. Na sajtu www.dol.gov/whd/minimumwage.htm možete vidjeti koliko trenutno iznosi minimalna federalna satnica.
- Možda imate pravo na zaradu veću od minimalne federalne satnice ako:
  - Radite u državi, gradu ili opštini u kojoj je minimalna plata po satu veća.
  - Vaš ugovor o zaposlenju/vizni program predviđa veći iznos.
- Možda imate pravo da vam se plati prekovremeni rad u iznosu od jedne i po satnice za svaki sat preko redovnih 40 sati rada sedmično. Na primjer, ako je vaša redovna satnica \$10 na sat, vaš poslodavac može biti obavezan da vam plati \$15 za svaki sat koji radite preko 40 sati u toku sedmice.
- Ako vam vaš poslodavac oduzima određeni iznos od plate, to se zove odbitak. Vaš poslodavac mora jasno da naznači svaki odbitak koji vam oduzima od plate.
- Odbici mogu biti protivzakoniti ako vam poslije odbitka ostane manje od zakonom propisane satnice. Poslodavac obično ne

SAVJET: Ponesite ovu brošuru sa sobom u Sjedinjene Države u slučaju da vam zatreba.

SAVJET: Zavisno od dužine boravka, možda će biti obavezno da imate zdravstveno osiguranje dok ste u Sjedinjenim Državama. Možda ćete također imati pravo na finansijsku pomoć da biste smanjili troškove zdravstvenog osiguranja.

smije da odbija troškove uniformi, sigurnosne opreme, potrebnog alata, potrošnog materijala, opreme ili provizije za zapošljavanje osoblja od vaše plate. Za neke kategorije viza mora se obezbijediti besplatni smještaj.

- U zakonite odbitke spadaju oni koje vi izaberete, kao na primjer za zdravstveno osiguranje, sindikalnu članarinu, ili predujam, kao i odbici koje poslodavac mora oduzeti na osnovu sudskog naloga za izdržavanje djece, alimentaciju ili postupak osobnog bankrota. S rijetkim izuzecima, osobe sa neuseljeničkim vizama koje rade u SAD-u treba da plaćaju federalni i državni porez na dohodak. Vi i vaš poslodavac se možete dogovoriti da vam se porez oduzima direktno od plate. Uobičajeno je da poslodavac od plate odbija porez na dohodak, uključujući porez za socijalno osiguranje i program zdravstvene zaštite Medicare.

2. Pravo da ne budete predmet diskriminacije

- Nezakonito je da poslodavac prema vama postupa drugačije ili lošije od ostalih na poslu zbog vaše starosne dobi (ako imate 40 ili više godina), roda ili pola, rase, nacionalnog ili etničkog porijekla, boje kože, vjeroispovijesti, genetskih podataka (uključujući porodičnu medicinsku istoriju) ili invaliditeta.
- Vaš poslodavac se prema vama ne smije ophoditi drugačije zato što ste žena ili zato što ste trudni, dojite ili možete zatrudniti.

3. Pravo da ne budete predmet seksualnog uznemiravanja i seksualnog iskorištavanja

- Nezakonito je da vas poslodavac seksualno uznemirava. Poslodavac ne smije da daje bilo kakve uvredljive komentare na temu seksa ili roda.

SAVJET: Prije nego što krenete za Sjedinjene Države, posavjetujte se sa organizacijama radnika migranata ili bivšim radnicima migrantima. Oni vam mogu dati imena i brojeve telefona osoba ili organizacija koje možete nazvati ako budete imali problema ili pitanja dok boravite u Sjedinjenim Državama.

- Nezakonito je da vas poslodavac seksualno iskorištava, u šta spada:
  - Zahtijevanje da izvršite bilo kakav seksualni čin;
  - Seksualno dodirivanje;
  - Prisiljavanje, obmanjivanje ili prinuđivanje na neki seksualni čin.

4. Vaše pravo na zdravo i bezbjedno radno mjesto

Kao radnik u Sjedinjenim Državama, imate pravo na bezbjedne i zdrave radne uslove, uključujući:

- **Ljekarsku pomoć:** Imate pravo da svom poslodavcu prijavite povrede na radu ili bolest. Ako se povrijedite ili razbolite na poslu, možete zatražiti ljekarsku pomoć. U većini slučajeva, kada se radi o bolesti ili povredi na radu, vaš poslodavac treba da vam obezbijedi besplatnu ljekarsku pomoć kao i dio zarade izgubljen zbog povrede. Možda ćete morati da podnesete zahtjev za isplatu radničkog osiguranja u državi u kojoj radite.
- **Zaštitnu opremu:** Ako radite direktno ili u okruženju sa pesticidima ili opasnim hemikalijama, vaš poslodavac mora da plati i obezbijedi zaštitnu opremu potrebnu za obavljanje posla (na primjer, respirator ili rukavice).
- **Obuku:** Imate pravo da dobijete informacije i obuku o opasnostima, načinima sprečavanja štete, i o sigurnosnim i zdravstvenim standardima koji važe za vaše radno mjesto. Obuka se mora izvesti na jeziku i sa terminologijom koju razumijete.
- **Smještaj:** Ako vam je vaš poslodavac obezbijedio smještaj, on treba da bude čist i bezbjedan. Morate biti u mogućnosti da u slobodnom vremenu napustite smještaj.

- **WC:** WC-i treba da budu čisti i dostupni. Vaš poslodavac treba da vam omogući pristup WC-u kad vam je potrebno.
- **Pijaću vodu:** Imate pravo da dobijete čistu pijaću vodu.
- **Sapun i čistu vodu:** Imate pravo da po potrebi operete ruke sapunom i vodom, posebno nakon rukovanja pesticidima ili hemikalijama, uključujući rukovanje povrćem i voćem tretirano pesticidima ili hemikalijama.
- **Hitnu zdravstvenu pomoć:** Vaši troškovi su možda pokriveni, pa treba da obavijestite poslodavca o povredi ili bolesti što prije kako bi vaš poslodavac mogao da podnese potrebnu dokumentaciju. Dok ste kod doktora, u ambulanti ili u bolnici, zatražite kopije svih dokumenata u vezi vaše bolesti ili povrede.

Ako radite sa pesticidima ili opasnim hemikalijama ili ste im izloženi:

- Imate pravo da znate i razumijete s kojim hemikalijama radite, a vaš poslodavac vam mora obezbijediti plaćenu obuku za rukovanje hemikalijama na radnom mjestu.
- Vaš poslodavac vam mora kazati gdje i kada je prskano pesticidima i kada je bezbjedno ponovo ući na tretirano područje kako biste izbjegli nehotično izlaganje. Ne boravite na području gdje se nanose pesticidi.

5. Vaše pravo da zatražite pomoć od sindikata, useljeničkih grupa i grupa za radna prava

- Uz rijetke izuzetke, imate pravo da se udružite sa vašim kolegama na poslu i zatražite od poslodavca bolju platu ili radne uslove. Većina radnika takođe ima pravo da osnuje, priključiti se i podržava sindikat na radnom mjestu.
- Kada niste na poslu imate pravo da prisustvujete javnim govorima, skupovima i demonstracijama radi ostvarivanja većih plata ili boljih radnih uslova na svom radnom mjestu.

SAVJET: Pravni savjeti vašeg poslodavca, ugovornog izvođača ili osobe preko koje ste dobili posao mogu biti pristrasni. Zatražite savjet od nezavisnog odvjetnika.

- To pravo imate bez obzira na vaš useljenički status. Vaš poslodavac ne može da preduzme mjere protiv vas zato što ste zalažete za svoja prava.

6. Vaše pravo da napustite radno mjesto gdje vas zlostavljaju

- Ako ste žrtva zlostavljanja, najvažnije je da se sklonite na sigurno mjesto. Vi ne morate da ostanete na svom radnom mjestu ako vas poslodavac zlostavlja.
- Iako vaš vizni status više neće biti važeći ako napustite svog poslodavca, možda ćete moći da promijenite vizni status ili poslodavca. Da biste to uradili, možda ćete morati da napustite Sjedinjene Države. Čak i ako je vaš vizni status nevažeći, pomoć vam stoji na raspolaganju kad napustite poslodavca koji vas zlostavlja.
- Možete podnijeti formalnu žalbu ili pokrenuti sudski postupak protiv svog poslodavca dok radite za njega ili nakon što prestanete raditi za njega. Ako vaš poslodavac preduzme mjere protiv vas (ili vam se osveti) zato što se to učinili, on krši zakon.

DODATNA PRAVA ZASNOVANA NA VAŠEM NEUSELJENIČKOM STATUSU

A-3, G-5, NATO-7 i B-1 za kućno pomoćno osoblje

- Vaš poslodavac vam mora dati ugovor o zaposlenju koji je u skladu sa zakonom SAD-a.
- U ugovoru mora da se navede satnica koja će biti plaćena kućnom pomoćnom osoblju. Satnica mora biti ona najviša od minimalnih satnica prema federalnom, državnom ili lokalnom zakonu SAD-a.
- Poslodavac mora da vam dostavi ugovor na jeziku koji razumijete. Postarajte se da znate koji su uslovi ugovora i ne potpisujte dokument ako ne znate šta u njemu piše.

Dotadni uslovi za A-3, G-5 i NATO-7 za kućno pomoćno osoblje

Ugovor mora minimalno da sadrži sljedeće odredbe:

- Saglasnost poslodavca da će poštivati sve zakone Sjedinjenih Država;
- Informacije o učestalosti i načinu plaćanja, radnim obavezama, sedmičnom radnom vremenu, praznicima, bolovanju i godišnjem odmoru; i
- Saglasnost poslodavca da vam neće oduzeti pasoš, ugovor o zaposlenju ili druge lične stvari.

H-2A vize za poljoprivredne radnike na privremenom radu

- Nikada ne bi trebalo da platite ikakvu proviziju posredniku za zapošljavanje.
- Morate dobiti pismeni ugovor o radu na jeziku koji razumijete. Ugovor mora da sadrži detaljne informacije o plati, trajanju posla, radnom vremenu, beneficijama (uključujući prevoz, smještaj i obroke ili uslove za kuhanje), kao i sve odbitke od plate.
- Imate pravo da vas pošteno plate čak i ako ste plaćeni po komadu.
- Vaš poslodavac mora ili da obezbijedi ili da vam plati prevoz do posla i dnevne troškove ishrane od mjesta odakle dolazite da radite za poslodavca do mjesta zaposlenja, ili da vam nadoknadi razumne troškove kada ostvarite polovinu svog ugovora o radu. Kada ispunite ugovor o radu, poslodavac vam mora obezbijediti ili platiti prevoz nazad i dnevne troškove ishrane od mjesta zaposlenja do mjesta odakle ste krenuli na rad za poslodavca. Poslodavac će možda biti obavezan da vam nadoknadi troškove puta i vize tokom prve radne sedmice ako vaša plata, umanjena za troškove, iznosi manje od minimalne plate u SAD-u. Poslodavac vam mora obezbijediti i besplatan prevoz od smještaja koji vam je organizovao do mjesta zaposlenja.
- Izuzeti ste od plaćanja poreza SAD-a za socijalno osiguranje i zdravstvenu zaštitu u starosti na primanja za rad ostvarena na osnovu vize H-2A.
- Generalno, vaš poslodavac vam mora ponuditi ukupan broj radnih sati jednak najmanje $\frac{3}{4}$ broja radnih dana predviđenih po ugovoru.

H-2B vize za nepoljoprivredne radnike na privremenom radu

- Nikada ne bi trebalo da platite ikakvu proviziju posredniku za zapošljavanje.
- Morate napismeno dobiti nalog o radu na jeziku koji razumijete. Nalog mora da sadrži detaljne informacije o plati, trajanju posla, radnom vremenu, beneficijama (uključujući prevoz, smještaj i obroke ili uslove za kuhanje), kao i sve odbitke od plate.
- Generalno, vaš poslodavac vam mora ponuditi ukupan broj radnih sati jednak broju od najmanje $\frac{3}{4}$ radnih dana u svakom 12-sedmičnom periodu.
- Imate pravo da vas pošteno plate čak i ako ste plaćeni po komadu.

SAVJET: Poslodavac vas mora platiti na vrijeme. Uobičajena praksa u Sjedinjenim Državama je da zaposleni primaju platu svake dvije sedmice.

- Vaš poslodavac mora ili da obezbijedi ili da vam plati prevoz do posla i dnevne troškove ishrane iz inostranstva kada ostvarite polovinu svog ugovora o radu. Pored toga, poslodavac vam mora platiti troškove prevoza natrag do kuće, uključujući i dnevne troškove ishrane, ako ispunite svoj ugovor ili vas iz bilo kojih razloga poslodavac otpusti prije završetka odobrenog trajanja zaposlenja. Poslodavac će možda biti obavezan da vam nadoknadi troškove puta i vize tokom prve radne sedmice ako vaša plata umanjena za troškove iznosi manje od minimalne plate u SAD-u.

J-1 vize za učesnike programa razmjene

- U odobrenom DS-2019 dokumentu objašnjeni su datumi vašeg programa, kategorija razmjene, ime vašeg sponzora, i organizacija domaćin gdje će se odvijati vaš program razmjene.
- Vaš sponsor mora tačno da objasni sve troškove, uslove i ograničenja koja važe za vaš program razmjene.

Ljetni program rada i putovanja

- Ako nemate već obezbijeden posao, vaš sponsor vam mora pomoći da nađete posao kad stignete u Sjedinjene Države.

SAVJET: Prije polaska na put, napravite po dvije kopije svih važnih dokumenata, naročito pasoša i američke vize, vašeg ugovora o zaposlenju, i ostalih ličnih isprava. Dajte jedan komplet tih kopija nekome od povjerenja u vašoj zemlji, a drugi komplet ponosite sa sobom.

Praktikant ili stažista

- Vaš sponsor mora sa vama obaviti razgovor lično, preko telefona ili web kamere.
- Vaš sponsor vam mora dati plan programa obuke i stažiranja (DS-7002) koji sadrži pismenu izjavu o plati koju ćete dobiti i sažetak ciljeva obuke datog programa. Morate dobiti najmanje 32 radna sata sedmično.
- Sponsor vam mora dati pismenu izjavu o troškovima i dadžbinama koje ćete morati da platite kao i procjenu životnih troškova u Sjedinjenim Državama.
- Vaš sponsor se mora pobrinuti da imate zdravstveno osiguranje, iako sam sponsor ne mora da vam ga obezbijedi ili plati.

Au Pair:

- Vaša porodica domaćin vam mora pomoći da se upišete i da pohađate nastavu na nekoj instituciji visokog obrazovanja i platiti troškove nastave u iznosu do \$500.
- Niste obavezni da radite više od 10 sati dnevno ili 45 sati sedmično.
- Vaš savjetnik treba da bude redovno u kontaktu sa vama i vašom porodicom domaćinom.

Ime   Prezime   Mjesto izdavanja vize   Datum rođenja

“M” znači da nekoliko puta možete zatražiti ulazak u SAD. Ako je unesen broj, onda toliko puta možete zatražiti ulazak.

“R” znači “redovni pasoš”. “Klasa” je vrsta vize.

“Datum isteka” je posljednji dan kada na osnovu vaše vize možete zatražiti ulazak u SAD. To nema nikakve veze sa dužinom vašeg boravka u SAD.

“Napomena” može pružiti dodatne informacije o vašoj vizi. Na primjer, u studentskoj vizi tu će stajati vaš SEVIS broj i ime vaše škole.

VAŠA NEUSELJENIČKA VIZA

Neuseljenička viza je dokument vlade SAD koji omogućava osobama koje putuju u Sjedinjene Države da zatraže ulazak iz određenih razloga, uključujući posao, studije ili učešće u programu kulturne razmjene. Vizu morate zatražiti u američkoj ambasadi ili konzulatu u inostranstvu. Kada dobijete neuseljeničku vizu, možete otputovati u Sjedinjene Države i predložiti je imigracionom službeniku SAD-a radi ulaska u zemlju. Ako vam viza istekne, moraćete nabaviti novu vizu prije ulaska u Sjedinjene Države.

Kada uđete u Sjedinjene Države, imigracioni službenik će udariti pečat u vaš pasoš i unijeti datum ulaska, klasu ulaska i datum “do kojeg važi boravak”. Morate napustiti Sjedinjene Države prije isteka datuma “do kojeg važi boravak” navedenog u I-94 da biste zadržali svoj zakoniti status, osim ako Službi za državljanstvo i useljenje SAD-a ne podnesete zahtjev za produženje boravka. Svoju I-94 evidenciju možete provjeriti na sajtu <https://i94.cbp.dhs.gov>.

SAVJET: Nakon što stignete u Sjedinjene Države, svoj pasoš i ostale putne isprave čuvajte na sigurnom mjestu gdje ćete im uvijek imati pristup. Nezakonito je da vam vaš poslodavac uzme pasoš.

TRGOVINA LJUDIMA

Žrtve trgovine ljudima imaju pravo na zaštitu i razne usluge, te mogu imati pravo na neke vrste socijalne pomoći. Trgovina ljudima je krivično djelo koje podrazumijeva iskorištavanje djece za komercijalne seksualne radnje, odraslih za komercijalne seksualne radnje kroz upotrebu sile, prevare ili prinude, ili bilo koje osobe koja se prisiljava na rad.

Počinitelji takve eksploatacije, uključujući trgovce ljudima, svodnike i osobe koje kupuju komercijalne seksualne usluge, mogu biti krivično gonjeni na osnovu federalnih i državnih zakona protiv trgovine ljudima. Trgovci ljudima radi prisilnog rada i trgovci ljudima radi seksualne eksploatacije mogu se krivično goniti i prema krivičnom i prema građanskom pravu. Sljedeći znakovi upozorenja mogu ukazivati na trgovinu ljudima.

Prijetnje i strah

Trgovci ljudima i osobe koje im pomažu mogu se služiti prijetnjama i drugim načinima zastrašivanja da bi vas ili druge spriječili da pobjegnute. Na primjer:

- Premlaćivanje, fizičko zlostavljanje ili seksualno zlostavljanje;
- Prijetnje premlaćivanjem, fizičkim zlostavljanjem ili seksualnim zlostavljanjem;
- Zaključavanje ili sprečavanje radnika da napusti mjesto gdje radi ili smještaj gdje boravi;

- Prijetnje da će naškoditi vama ili vašoj obitelji ako pokušate da odete, da se žalite na maltretiranje, prijavite slučaj vlastima ili zatražite pomoć;
- Prijetnje da ćete biti deportovani ili uhapšeni ako zatražite pomoć;
- Prijetnje ili loše posljedice po druge radnike koji su pokušali da odu, da se žale, prijave situaciju ili zatraže pomoć, ili prijetnje da će svakog ko pokuša da pobjegne pronaći i vratiti natrag.

Dugovi

Trgovci ljudima i osobe koje im pomažu mogu od vas zahtijevati da obavljate posao, usluge ili komercijalne seksualne radnje (prostitucija) da biste otplatili dug. U nekim slučajevima, dug stvori i nametne sam trgovac ljudima. Protivzakonito je koristiti dug da bi vas prisilili da nastavite da radite, vršite usluge ili komercijalne seksualne radnje, ili da bi vas spriječili da odete. Trgovci ljudima će možda manipulirati vašim dugom da bi otežali otplatu i mogu vas navesti da vjerujete da morate da ostanete u službi trgovca ljudima dok god se ne otplati dug. Među primjere manipulacije dugom spadaju:

- Nametanje duga koji je teško ili nemoguće otplatiti u razumnom roku i koji je nesrazmjernan sa onim što ćete zaraditi;
- Nametanje duga s kojim se niste unaprijed saglasili ili većeg od onog na koji ste pristali;
- Odbijanje da se vaša zarada koristi za otplatu duga;
- Odbijanje da se odredi koliko dugo biste morali da ostanete u službi trgovca ljudima da biste otplatili dug;
- Dodavanje troškova prevoza, smještaja, hrane i drugih naknada na dug s kojim se niste unaprijed složili;
- Dodavanje troškova, globa i kazni zbog kršenja pravila, nedovoljne zarade, ili nedovoljno obavljenog posla, usluga ili komercijalnih seksualnih radnji.

SAVJET: Vodite detaljnu evidenciju o svim neprimjerenim komentarima ili radnjama vašeg poslodavca prema vama i zapišite imena i brojeve telefona mogućih svjedoka.

Pravila i kontrole

Trgovci ljudima i osobe koje im pomažu mogu koristiti pravila i kontrole da bi vama i drugima otežali da odete, da se žalite ili da tražite pomoć. Na primjer:

- Pravila o zabrani napuštanja radnog mjesta, ili stroga pravila o tome gdje možete ići kada ne radite;
- Pravila da kod sebe ne možete držati sopstveni pasoš, vizu, rodni list ili druge identifikacione dokumente;
- Uskraćivanje pristupa adekvatnoj hrani, snu ili ljekarskoj pomoći; ili
- Sprečavanje, ograničavanje ili nadziranje komunikacija sa vašom porodicom, drugim radnicima, strankama ili drugim osobama izvan radnog mjesta, kao što su službenici službi za pravnu pomoć ili socijalne usluge.

Prevare i laži

Trgovci i osobe koje im pomažu mogu se služiti prevarom i lažima. Na primjer:

- Lažna obećanja o vrsti posla, radnom vremenu, radnim ili životnim uslovima, ili plati;
- Obećanja o dobrom zaposlenju a potom vam se nameće bitno duže radno vrijeme, u puno gorim uslovima, ili za manju platu od obećane; ili
- Obećanja o dobrom zaposlenju a potom vas prisiljavaju na drugu vrstu posla, usluga ili komercijalne seksualne radnje; to može biti obećani posao predavača nekog predmeta iz bolničke njege, a onda vas primoraju da radite kao osoblje u domu za njegu starih osoba, ili obećani posao dječije negovateljice, a onda vas primoraju da radite kao egzotična plesačica ili prostitutka.
- Govore vam da nemate nikakvih prava;
- Govore vam da vam niko neće povjerovati ili da će vas deportovati ako pokušate da zatražite pomoć; ili
- Nalože vam da lažete o identitetu trgovca ljudima.

Da li će vas deportovati ako prijavite zlostavljanje?

Postoje programi za zaštitu osoba koje prijave zlostavljanje. Ne treba da se bojite da zatražite pomoć čak i ako ste zabrinuti zbog svog useljeničkog statusa. Treba da se posavjetujete sa imigracionim odvjetnikom koji ne radi za vašeg poslodavca.

Ako smatrate da ste žrtva trgovine ljudima ili nekog drugog teškog zločina, uključujući silovanje ili seksualno nasilje, možda imate pravo na drugačiji neuseljenički status kao što je "T" (za žrtve trgovine ljudima) ili "U" (za žrtve trgovine ljudima ili drugih teških krivičnih djela), ili će vam se na drugi način odobriti da privremeno ostanete u Sjedinjenim Državama. Te neuseljeničke kategorije stvorene su radi zaštite žrtava. Mnogi u Sjedinjenim Državama ne znaju za neuseljeničke statuse T i U, te ćete osobama koje vam pomažu možda morati da objasnite o kakvim se statusima radi.

Koje su službe na raspolaganju žrtvama trgovine ljudima?

- Žrtve trgovine ljudima u Sjedinjenim Državama mogu imati pravo na beneficije, usluge i imigracione olakšice predviđene federalnim i državnim programima. Brojne organizacije vam mogu pomoći da dobijete pristup tim uslugama, koje obuhvataju i medicinsku/ zubarsku njegu, psihološku podršku, smještaj, pravnu pomoć oko useljenja, i druge vrste pravne pomoći, pomoć oko zaposlenja, i socijalnu pomoć.

SAVJET: Korisno je voditi pismenu evidenciju o svakom periodu kada ste radili. Nabavite bilježnicu i zapisujte sve svoje radne dane i sate, koliko su vas platili, datume kada ste primili platu, sve odbitke od plate, kao i o kakvim se tačno odbicima radi.

PRIMJER SEDMIČNOG DNEVNIKA RADA

Poslodavac:		Poslovođa:	
Datum	Aktivnosti	Sati	Plata
		Dolazak: _____ Odlazak: _____ Ukupno: _____	
		Dolazak: _____ Odlazak: _____ Ukupno: _____	

ZA DETALJNIJE INFORMACIJE POGLEDAJTE SLJEDEĆE VEBSAJTOVE:

(Vebsajtovi koji slijede su na engleskom.)

- Postupak podnošenja zahtjeva za vizu i vaša američka viza: usvisas.state.gov.
- Trgovina ljudima: www.state.gov/j/tip.
- Program razmjene s vizom J-1: j1visa.state.gov.
- Jednakost, i vaše pravo da ne budete predmet diskriminacije na poslu zbog svoje rase, boje kože, vjeroispovijesti, pola (gdje spada i trudnoća), nacionalnog porijekla, starosne dobi (od 40 nadalje), invalidnosti ili genetskih informacija, i kako podnijeti prijavu radi diskriminacije: www.eeoc.gov.
- Vaše pravo na sigurnost na radu, ili u slučaju da smatrate da vaš posao nije bezbjedan pa želite da zatražite inspekciju: www.osha.gov.
- Kako od poslodavca dobiti neisplaćenu zaradu: webapps.dol.gov/wow.
- Vaše pravo da budete pošteno plaćeni, i uputstva kako podnijeti žalbu o plati: www.dol.gov/WHD/immigration.
- Vaše pravo da ne budete izloženi diskriminaciji zbog vašeg statusa državljanstva i da podnesete žalbu radi diskriminacije: www.justice.gov/crt/filing-charge.
- Vaše pravo da se udružite s drugim zaposlenicima s ciljem poboljšanja plate ili radnih uslova, i kako podnijeti žalbu: www.nlr.gov.
- Vaša prava, obaveze i izuzeća po pitanju zdravstvene zaštite: localhelp.healthcare.gov.